

IT-TIENI SENA

IL-MALTI (Il-Fehim mis-Smigh)

Il-Hin: 15-il minuta

Il-Karta tal-Għalliema

Gwida għat-Tmexxija tal-Eżami tal-Fehim mis-Smigh

Jitqassmu l-karti bil-mistoqsijiet u l-istudenti jiktbu isimhom, kunjomhom u l-klassi.
 Kull taqsima għandha 5 marki.

L-Istruzzjonijiet:

L-Ewwel Silta	
1	L-istudenti jintalbu jifflu l-karta. L-għalliema jaqraw l-ewwel silta u l-istudenti jisimgħu b'attenzjoni u ma jiktbu xejn waqt il-qari.
2	Waqt li l-għalliema jaqraw għal darba l-eżerċizzji tal-ewwel silta, l-istudenti jistgħu jaħdmu t-tweġibiet.
3	L-għalliema jaqraw is-silta għat-tieni darba. L-għalliema jergħu jaqraw l-eżerċizzji u jagħtu ċans lill-istudenti jaħdmu t-tweġibiet kollha.
It-Tieni Silta	
4	L-għalliema jaqraw it-tieni silta u l-istudenti jisimgħu b'attenzjoni u ma jiktbu xejn waqt il-qari.
5	Waqt li l-għalliema jaqraw għal darba l-eżerċizzji tat-tieni silta, l-istudenti jistgħu jaħdmu t-tweġibiet.
6	L-għalliema jaqraw is-silta għat-tieni darba. L-għalliema jergħu jaqraw l-eżerċizzji u jagħtu ċans lill-istudenti jaħdmu t-tweġibiet kollha.

L-Ewwel Silta:**L-Isport**

L-isport huwa wiehed mill-aktar passatempo popolari fid-dinja. Dan il-passatempo tista' tiehu s' fih spiss jew tarah fuq it-televizjoni s-sena kollha.

L-isport fih hafna vantaġġi għas-saħħa fizika u mentali. Huwa importanti hafna li niehdu hsieb is-saħħa fizika tagħna għax b'hekk barra li jkollna figura pulita nevitaw il-mard u ntawlu hajjitna. L-isport jgħinna nirrilassaw u nserrhu moħħna mill-istress u l-problemi tal-hajja ta' kuljum.

L-isport jgħinna nahdmu mal-ohrajn għax fil-hajja rridu nahdmu flimkien biex ikollna suċċess. L-isport jgħinna wkoll nitbiegħdu mill-vizzji koroh tad-droga, tal-alkoħol u tat-tipjip.

L-ahjar nibdew l-isport minn meta nkunu zgħar halli meta nikbru nibqgħu nipprattikawh u nibqgħu b'saħħitna.

Tahriġ A.**(5 marki)****Imla l-vojt skont dak li smajt fis-silta.**

1. Il-passatempo tal-isport tista' tiehu sehem fih jew _____ fuq it-televizjoni.
2. Bl-isport inkunu qegħdin niehdu hsieb is-saħħa fizika u _____ tagħna.
3. Dan il-passatempo jgħinna _____ u nserrhu moħħna mill-istress u l-problemi.
4. Bħala tim biex ikollna suċċess irridu _____ flimkien.
5. Jekk nibdew l-isport meta nkunu zgħar meta nikbru nibqgħu _____ .

It-Tieni Silta:**Qalb Tajba**

Fil-klassi tal-iskola mhux kulhadd kellu l-istess kwalitajiet. Doreen inzertat hdejn Tiffany li ma kinitx intelligenti daqsha. Izda l-qalb tajba li kellha Tiffany kienet tghaggebb lil Doreen.

Doreen kienet tifla mkabbra minhabba r-rizultati tajbin kollha li kienet iggib u ghalhekk fil-brejk hadd ma ried jilghab jew joqghod maghha. Din il-bicca tal-hbieb bdiet tinkwetaha hafna. Tiffany indunat x'qiegħed jigri u ppruvat bil-hlewwa kollha tghinha. Izda l-kliem ta' Tiffany ma bediex jogħgobha lil Doreen u spiċċat iggielidet maghha. Tiffany xorta wahda baqghet taqbez u tghin lil Doreen anke jekk shabha tal-klassi bdew iharsu bl-ikrah lejha wkoll. Dan kollu gieghel lil Doreen tahseb aktar fuq il-kliem tal-habiba taghha Tiffany.

Ix-xogħol bla heda li ghamlet Tiffany halla l-frott tiegħu ghaliex wara li talbet skuza lill-habiba taghha, Doreen iddeċidiet li tibdel l-mod ta' kif ggib ruhha mal-klassi tant li spiċċat tghin lil shabha l-ohra tal-klassi.

Tahriġ B.

Immarka ✓ fil-kaxxa taht Veru jew Falz.

(5 marki)

	VERU	FALZ
1. Doreen kienet tifla brava daqs Tiffany.		
2. Tiffany kienet tghir għal Doreen.		
3. It-tfal tal-klassi hadu grazzja ma' Doreen.		
4. Tiffany hadmet hafna biex shabha jaċċettaw lil Doreen.		
5. Doreen biddlet l-attitudni taghha lejn il-kumpliment tal-klassi.		

Tmiem il-karta

IT-TIENI SENA IL-MALTI (Il-Fehim mis-Smigh) Il-Hin: 15-il minuta

L-Isem u l-Kunjom: _____ **Il-Klassi:** _____

Il-Marka

IL-KARTA TAL-ISTUDENTI

Tahriġ A. Imla l-vojt skont dak li smajt fis-silta.

(5 marki)

1. Il-passatemp tal-isport tista' tiegħu sehem fih jew _____ fuq it-televizjoni.
2. Bl-isport inkunu qegħdin niegħdu hsieb is-saħħa fizika u _____ tagħna.
3. Dan il-passatemp jghinna _____ u nserrhu moħħna mill-istress u l-problemi.
4. Bhala tim biex ikollna suċċess irridu _____ flimkien.
5. Jekk nibdew l-isport meta nkunu żgħar meta nikbru nibqgħu _____ .

Tahriġ B. Immarka ✓ fil-kaxxa taht Veru jew Falz.

(5 marki)

	VERU	FALZ
1. Doreen kienet tifla brava daqs Tiffany.		
2. Tiffany kienet tgħir għal Doreen.		
3. It-tfal tal-klassi hadu grazzja ma' Doreen.		
4. Tiffany hadmet hafna biex shabha jaċċettaw lil Doreen.		
5. Doreen biddlet l-attitudni tagħha lejn il-kumpliment tal-klassi.		

Tmiem il-Karta

ID-DIRETTORAT GHAL KWALITÀ U STANDARDS FL-EDUKAZZJONI
 Id-Dipartiment tal-Kurrikulu u t-Tagħlim Elettroniku
 It-Taqsima tal-Assessjar Edukattiv
L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Sekondarji 2013

IT-TIENI SENA

IL-MALTI (Il-Qari u l-Kitba)

IL-HIN: Saghtejn

L-isem u l-kunjom: _____

Il-klassi: _____

Għall-istudent/a:

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub/a.
2. L-ortografija, il-punteggjatura, is-sintassi, l-ideat u l-preżentazzjoni jgħinuk tikseb riżultati aħjar.

Għall-ghalliema

IL-MARKI	It-Tahdit	10	
	Is-Smigh	10	
	Il-Qari u l-Kitba	80	
	IT-TOTAL	100	

Kummenti

Taqsim A IS-SILTA TAL-FEHIM MILL-QARI

Aqra sewwa din is-silta u wieġeb il-mistoqsijiet dwarha.

L-istorja tal-kelb Hachiko

Darba waħda fl-1924 il-Professor Eisaburo Ueno wasal lura bħas-soltu fl-istazzjon tal-ferrovija Shibuya f'Tokyo. Hemmhekk lemaħ ġeru **jħuf** mitluf. Qabdu, refgħu fi hdanu u mellislu rasu. Kien tassew gustuż. Il-Professor beda jipprova jsib lil sid il-kelb iżda l-istazzjon malajr **tbattal**. (par. 1)

Il-Professor ma felaħx iħalli lil dan il-ġeru waħdu fil-ksieħ ta' stazzjon vojta u għalhekk **hadu** miegħu d-dar. Għadda ż-żmien u Hachiko, għax hekk semmiej il-Professor, beda jikber u sar kelb sabiħ. Bejn il-Professor u Hachiko **nibtet** hbiberija kbira li għadha tissemma sal-lum. (par. 2)

Ta' kuljum, fil-ħin li sidu jasal lura mix-xogħol, Hachiko kien imur fl-istazzjon tal-ferrovija u joqgħod bilqiegħda fl-istess post jistennieh ġej. Kemm kienu jifirħu b'xulxin! Kulhadd kien jammirahom għax tassew kellhom hbiberija speċjali. Darba l-Professor ma niżilx mill-ferrovija. Għalxejn qagħad jistennieh Hachiko għax sidu baqa' ma ġiex. (par. 3)

Wara l-mewt tal-Professor, Hachiko ttiehed għand familja oħra iżda **ma kienx għal qalbu**. Ikun fejn ikun, fil-ħin li s-soltu l-Professor kien jasal lura l-istazzjon, Hachiko kien dejjem jahrab. Baqa' jittama li xi darba għad jerga' jara 'l sidu ġej lura mix-xogħol. (par. 4)

Is-sidien tal-ħwienet kienu jithassruh jistenna l-aktar meta beda jixjiej. Min seta' **jfieħmu** lil Hachiko li sidu kien miet? Hachiko għamel aktar minn disa' snin, ta' kuljum fl-istess ħin u fl-istess post imur jistenna 'l sidu ġej lura mix-xogħol. (par. 5)

Kien f'dan l-istazzjon li twieldet il-hbiberija bejn il-Professor u l-kelb tiegħu Hachiko. Kien f'dan l-istazzjon ukoll li Hachiko miet, waqt li kien qed jistenna lil sidu jiġi lura mix-xogħol. (par. 6)

Taqsim A. Il-Fehim mill-Qari

Wieġeb il-mistoqsijiet skont is-silta li qrajt.

1. Aghzel it-twegiba t-tajba billi timmarka ✓ fil-kaxxa x-xierqa:

a.	Malli l-Professur wasal fl-istazzjon lemaħ		ġeru mitluf tassew gustuż u lil sidu.
			ġeru gustuż waħdu.
			ġeru mitluf tassew gustuż ġo ferrovija.
			ġeru waħdu u kelb sabiħ.
b.	Hachiko u sidu saru		jingiebu tajjeb bejniethom.
			ma jarawx għajn b'għajn.
			sbieħ, kbar u tassew gustużi.
			jitkellmu flimkien u jsiefru flimkien.
ċ.	Hachiko kien jistenna lil sidu		b'qalbu mtertqa wara l-bieb tad-dar.
			rieqed ġo kaxxa hdejn l-istazzjon.
			fuq vagun tal-ferrovija fl-istazzjon.
			bilqieghda fl-istazzjon.

(marka l-wahda)

2. Ghaliex Hachiko qagħad jistenna 'l sidu għalxejn? X'kien ġralu sid il-kelb?

_____ **(marka)**

3. Xi ġralu Hachiko wara disa' snin jistenna lil sidu?

_____ **(marka)**

4. X'juri dan dwar il-kelb?

_____ **(marka)**

5. "... u għalhekk hadu miegħu d-dar. (par. 2)." Għal min qed jirreferi l-pronom mehmuz u f'hadu?

_____ **(marka)**

6. Sib fis-silta kelma/frazi li tfisser:

a. "ra" (par. 1): _____

b. "bard" (par. 2): _____

(marka l-wahda)

7. Agħti **kelma waħda** li tagħmel sens skont is-silta flok il-kliem li ġej:

a. “jħuf” (par.1) _____ ċ. “nibtet” (par. 2) _____

b. “tbattal” (par. 1) _____ d. “jfehmu” (par. 5) _____

(marka l-waħda)

8. Fisser l-espressjoni li għandha linja taħtha: “Hachiko ttiehed għand familja oħra iżda ma kienx għal qalbu.” (par. 4)

_____ (marka)

Taqsim B. Il-Grammatika

(10 marki)

(marka kull tveġiba)

1.	Nissel nom verbali mill-verb “kesah”.	Il-Professor għar il-geru fil- _____ tal-lejl.
2.	Imla l-vojt bil- plural ta’ “storja”.	Il-Professor kien qara hafna _____ ta’ klieb mitlufin.
3.	Imla l-vojt bis- singular tal-kelma “jiem”.	_____ minnhom il-kelb mar jistenna lil sidu għalxejn.
4.	Agħti l-plural shih tal-kelma “kaxxa”.	Il-Professor mar jara xi _____ tal-klieb biex jixtri waħda għall-kelb.
5.	Agħti l-istat kostrutt tal-frazi b’linja taħtha:	Il-kelb gidem il-widna tal-Professor. Il-kelb gidem _____ .
6.	Ikteb pronom personali minflok il-frazi b’ sing taħtha:	Is-sidien tal-hwienet thassru lill-kelb. _____ thassru lill-kelb.
7.	Aqleb fil- femminil il-kelma mmarkata b’linja taħtha.	Missier il-Professor kien irabbi l-klieb. _____ il-Professor kienet trabbi l-klieb.
8.	a. Aqta’ sing taħt il- verb tas-sentenza. b. Ikteb il- mamma tal-verb. ċ. Agħti l-għerq tiegħu.	a. Is-sidien tal-hwienet temgħu lill-kelb. b. Il-mamma: _____ ċ. L-għerq: _____

Taqsimat Ċ. Il-Letteratura

Ċ i. Il-Poeżija (Nadriet 2 ta' Tarcisju Zarb)

(15-il)

1. Din hija strofa mill-poeżija Ġejja x-Xita ta' Mary Meilak

Il-huttaf hafif daqs vleggħa,
 Halla s-sema u ġie jbus l-art,
 Ġewwa l-qliel in-naħal trekken,
 Halla l-ġonna, reħa l-ward.

a. Din l-istrofa tissejjaħ: terzina ☐ kwartina ☐ sunett ☐

b. Sib u iktib similitudni mill-istrofa t'hawn fuq.

ċ. Sib u iktib personifikazzjoni mill-istrofa t'hawn fuq.

d. Iktib żewġ kelmiet li jirrimaw mill-istrofa t'hawn fuq.

e. F'din il-poeżija Mary Meilak tuża l-vers

(5 marki)

2. Immarka t-tajba billi tagħmel is-sinjal ✓ fil-kaxxa t-tajba:

a. Il-ġrajja fil-poeżija *Ballata* ta' Rużar Briffa sehħet fi żmien:

☐ l-Għarab☐ il-Kavallieri☐ l-Inglizi

b. Fil-poeżija *Il-Barri* ta' Ġorġ Pisani, meta l-barri xamm ir-riħa tad-demmi fil-bieċerija:

☐ harab☐ għajjat għajta kbira☐ miet

ċ. Fil-poeżija *Il-Tokki tal-Paternoster* ta' Achille Mizzi, il-Paternoster ikeċċi:

☐ n-nanniet☐ n-nies☐ l-għefieret

d. *Wied Qirda* ta' Dun Karm titkellem dwar:

☐ personagg☐ bini☐ ġrajja

e. Fil-poeżija *Gelmus*, il-poeta Ġorġ Żammit, biex jinsa f'tit l-inkwiet tal-ħajja, jieħu miegħu

☐ biċċa ġebba☐ xitla sagħtar☐ ponn ħamrija

(5 marki)

3. Aghżel poeżija **WAHDA** mil-lista t'hawn taht u iktieb fuq il-messaġġ li thoss li wasslit għall-awtor: (5 marki)

Fil-Menqa – Ġorġ Peresso, *Lejl tat-Tfulija* – Ġorġ Borg, *Settembru* – Wallace Ph. Gulia,
Il-Ħajt tas-Sejjieħ – Rena Balzan, *Sjesta Maltija* – Kilin, *Univers Ieħor* – Dun Karm,
Ġunju – Dun Karm, *Marsaxlokk* – Charles Flores

Isem il-poeżija _____

Isem il-poeta _____

Il-Messaġġ

(5 marki)

Ċ ii Il-Proża – (*Fuklar Qadim u Bnadar Imċarrta* ta' Trevor Żahra) (15-il marka)

1. Kompli dawn is-sentenzi:

a. Id-dar taz-zijiet kienet tobġħod lill-irġiel ġħax

_____. (2 marki)

b. It-tifel irnexxielu jirbaħ l-imħabba ta' Marmion ġħax

_____. (2 marki)

ċ. Danjeli kien diletant kbir tal-_____. (marka)

2. Ikteb 5 **sentenzi** fuq **wiehed** minn dawn:

- Id-dar tal-Belt fejn kienu joqogħdu z-zijiet u n-nanna Ġolina *jew*
- Il-fuklar tal-kamra taz-zija Antida *jew*
- Ġrajjet in-nannu Tittu u n-nanna Wistina *jew*
- Il-Kavallier Françiz Fra Claude Roussel

(10 marki)

Taqsim D. Il-Kitba

D i. Il-Kitba Funzjonali

(6)

Il-Kitba ta' Istruzzjonijiet

Immagina li ghandek hutek iżgħar minnek. Qeghdin jikbru u trid tghallimhom kif ghandhom jibdew jaqsmu t-triq b'attenzjoni kbira.

Ikteb **sitt istruzzjonijiet** li permezz tagħhom tghidilhom kif ghandhom jaqsmu t-triq sewwa sabiex jevitaw kull periklu.

Tista' tuża l-kliem mill-kaxxa t'hawn taht biex jgħinuk.

oqgħod – bankina – ħares – xellug – lemin – karożzi – aqşam – attenzjoni – stenna – għaġġel

It-Titlu: _____

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

D ii. Il-Komponent

Aghżel **WIEHED** mit-titli li joghgbok l-aktar u ikteb madwar **200 kelma** fuqu fil-linji pprovduti. Tassewwal, tuża l-ghajnuniet ipprovduti biex tfassal il-komponent tieghek.

1. **Fil-hajja taghna niltaqghu ma' hafna nies li huma importanti ghalina. Tkellem dwar tnejn minn dawn in-nies u ghid ghaliex tqishom importanti f'hajtek.**
Min huma dawn in-nies? X'jigu minnek jew kif sirt tafhom? X'karattru ghandhom? X'ghamlu speċjali ghalik biex tqishom importanti f'hajtek?
2. **Kont sejjer lura d-dar wara l-iskola meta ... Komplu din l-istorja.**
Ma' min kont? X'rajt u xi smajt speċjali? X'ghamilt? Kif spiċċat din l-avventura?
3. **Is-sabiħ u l-ikrah tat-triq fejn noqghod.**
X'hemm sabiħ fit-triq tieghek? X'hemm ikrah? Ikteb fuq l-indafa, l-ambjent, it-traffiku, l-istorbju, in-negozju, in-nies, u l-bqija.

Spazju biex taghmel il-pjan tal-kitba tieghek. (Ma jinghatawx marki ghall-pjan.)

